U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudců JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Zdeňka Kühna, v právní věci žalobce: **V. T.**, zastoupen Mgr. Andrejem Perepečenovem, advokátem se sídlem Václavské nám. 37, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 8. 2011, čj. OAM-90/LE-LE05-PA03-2011, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 26. 4. 2012, čj. 4 Az 16/2011-58,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

[1] Městský soud v Praze rozsudkem označeným v záhlaví zamítl žalobu žalobce proti rozhodnutí žalovaného označeného v záhlaví. Uvedeným rozhodnutím žalovaný rozhodl o neudělení mezinárodní ochrany žalobci z důvodu nesplnění podmínek podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, v platném znění (dále jen „zákon o azylu“).

[2] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) včasnou kasační stížností napadá rozsudek městského soudu. V kasační stížnosti namítá, že správní orgán chybně posoudil celou jeho situaci (zdravotní a osobní stav; v době zahájení řízení o žádosti byl nezletilý), nedostatečně zjistil informace o jeho zemi původu (Ukrajina), nerespektoval platné mezinárodní úmluvy, při vedení pohovoru nepostupoval správně a z jeho závěrů není patrné, jakými úvahami se při posuzování jeho žádosti řídil. Dle názoru stěžovatele městský soud nesprávně posoudil závěr žalovaného o příslušnosti stěžovatele k určité sociální skupině a tuto skutečnost zbagatelizoval. Fyzické násilí, týrání a požadování úplatků ze strany ukrajinské policie totiž dle stěžovatele souvisí se skutečností, že jeho matka podniká v zahraničí (ČR), v důsledku čehož je stěžovatel považován za movitějšího. Právě odůvodněný strach z nezákonného postupu ukrajinské policie údajně vedl stěžovatele k tomu, že se neobrátil

se svými problémy na příslušné orgány v zemi původu, které by tento postup policie vyšetřily; poukázal přitom na zprávy o situaci v zemi původu doložené právní zástupkyní v řízení o žalobě. Nesprávnost postupu správního orgánu spatřuje stěžovatel v tom, že i přesto, že byl správní orgán zákonnou zástupkyní stěžovatele (matkou) upozorňován na okolnost, že stěžovatel u pohovoru neuvádí všechno na jednou s ohledem na vše, co zažil, správní orgán nenařídil doplňující pohovor, aby byly osvětleny všechny skutečnosti a nebylo o nich pochyb.

[3] Správní orgán nehodnotil možnost udělení humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu. Stěžovatel zdůraznil, že se nachází ve špatném psychickém stavu, každá vzpomínka je pro něj velmi těžká. Toto městský soud nezohlednil. Městský soud se též nezabýval kontroverzním hodnocením zdravotního stavu stěžovatele správním orgánem, nezohlednil všechny doložené lékařské zprávy ani námitku, že v případě pochybností si měl správní orgán pořídit příslušný znalecký posudek. Pouze se spokojil se závěrem žalovaného, že posttraumatická stresová porucha je léčitelná i na Ukrajině. Rovněž tak správní orgán pochybil při hodnocení jeho osobního stavu. Ten totiž nepovažoval stěžovatele s ohledem na jeho dosavadní způsob života a životní zkušenosti (v zemi původu bydlel bez rodičů - matka žije v ČR, otec v Rusku; hrál v kapele, jejíž členové údajně brali drogy; měl problémy s policií ohledně obchodování s drogami a jejich konzumací a trestní řízení v této věci nebylo dosud ukončeno) za nezkušeného a naivního mladíka. Městský soud se s těmito spekulativními závěry správního orgánu, které stěžovatel v žalobě rozporoval, nijak nevypořádal.

[4] Stěžovatel zpochybňuje posouzení možnosti udělení doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu. Správní orgán ani městský soud se totiž vůbec nezabývaly tím, zda by jeho vycestování nebylo v rozporu s mezinárodními smlouvami, konkrétně Úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod (čl. 5), Úmluvou o právech dítěte (čl. 3) a Úmluvou proti mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání (čl. 3). K tomu dodává, že trestní stíhání zahájené vůči němu v zemi původu nebylo dosud ukončeno. Aktuální zprávy ohledně způsobu vyšetřování, případně uvěznění a podmínek ve vězení na Ukrajině vypovídají o porušování lidských práv, tyto však jak správní orgán, tak městský soud, ignorovaly.

[5] Vzhledem k okolnosti, že v dané věci se jedná o kasační stížnost ve věci mezinárodní ochrany, Nejvyšší správní soud se podle § 104a s. ř. s. nejprve zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být kasační stížnost podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná. Podstatným přesahem vlastních zájmů stěžovatele jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce nezbytné vyslovit též právní názor k určitému typu případů či právních otázek (k tomu viz usnesení NSS ze dne 26. 4. 2006, čj. 1 Azs 13/2006 – 39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS).

[6] Svou žádost o mezinárodní ochranu stěžovatel odůvodnil tak, že chce být s matkou, na Ukrajinu se nechce vrátit, v ČR chce zůstat do konce života, chce se zde učit a pracovat. Na Ukrajině není žádná perspektiva. Svou vlast opustil dne 7. 3. 2011, protože měl problémy s policií a bandity a chce žít s matkou. Z pohovoru konaného téhož dne dále

vyplývá, že v zemi původu ho ukrajinská policie stíhala v souvislosti s trestnou činností spojenou s přechováváním, konzumací a distribucí drog, zavřela ho do cely na několik dní, za propuštění požadovala peníze od matky. Následně ho policie kontaktovala se žádostí, aby udal „nějakého dealera“ a přislíbila mu propuštění. Děti ve škole ho neměly rády, protože měl dlouhé vlasy a náušnici v uchu, posmívaly se mu, že je homosexuál. Teprve v žalobě začal stěžovatel prostřednictvím své zástupkyně rozvíjet tezi, že je příslušníkem určité sociální skupiny, a sice skupiny dětí, jejichž rodiče odjeli za prací do zahraničí a zvýšili si tak finanční úroveň. Napadený rozsudek městského soudu, potažmo rozhodnutí žalovaného, se dále snažil zpochybnit tvrzením, že se v důsledku jednání ukrajinské policie a drogových dealerů dostal do špatného psychického stavu, který dle jeho názoru odůvodňuje udělení jiné formy mezinárodní ochrany (humanitární azyl, příp. doplňkovou ochranu).

[7] Nejvyšší správní soud k tomu uvádí následující. Azyl je výjimečný institut konstruovaný za účelem poskytnutí ochrany tomu, kdo z důvodů v zákoně stanovených pociťuje oprávněnou obavu z pronásledování ve státě, jehož je občanem. Azyl jako právní institut není (a nikdy nebyl) univerzálním nástrojem pro poskytnutí ochrany před bezprávím, postihujícím jednotlivce nebo celé skupiny obyvatel.

[8] Jednou z podmínek úspěšnosti žádosti o mezinárodní ochranu je tvrzení tzv. azylově relevantních důvodů, tj. důvodů upravených v zákoně o azylu, na jejichž základě lze mezinárodní ochranu udělit. Otázkou povinnosti tvrzení azylově relevantních důvodů v řízení o udělení mezinárodní ochrany se zdejší soud v minulosti zabýval již mnohokrát. Dospěl přitom k závěru, že *„uvede-li žadatel o udělení azylu v průběhu správního řízení skutečnosti, jež by mohly nasvědčovat závěru, že opustil zemi původu pro některý z důvodů uvedených v § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, je povinností správního orgánu vést zjišťování skutkového stavu takovým způsobem, aby byly odstraněny nejasnosti o žadatelových skutečných důvodech odchodu ze země původu*“ (rozsudek NSS ze dne 19. 8. 2005, čj. 4 Azs 467/2004 – 89, publ. pod č. 1095/2007 Sb. NSS). Současně však platí, že pokud žadatel o udělení azylu není vystaven žádnému pronásledování nebo diskriminaci z azylově relevantních důvodů, resp. nemá z takového pronásledování nebo diskriminace odůvodněný strach, popř. takové skutečnosti ve správním řízení vůbec netvrdí, pak nesplňuje podmínky pro udělení azylu ve smyslu § 12 zákona o azylu, a to i přes skutečnost, že pochází ze země s nedemokratickým a autoritativním režimem, který zásadním způsobem diskriminuje a potlačuje opozici, resp. osoby zastávající politicky odlišné názory (srov. rozsudek NSS ze dne 21. 7. 2005, čj. 3 Azs 303/2004-79). Žadatel o azyl musí uvést skutečnosti a důvody, pro které o azyl žádá, již ve správním řízení. Správní orgán pak není povinen hodnotit jiné skutečnosti než ty, které žadatel uvedl jako důvody, pro které o mezinárodní ochranu žádá (viz rozsudek NSS ze dne 18. 12. 2003, čj. 5 Azs 24/2003-42).

[9] Stěžovatel v kasační stížnosti tvrdí, že ho policie pronásleduje a vydírá z důvodu, že je jeho matka v důsledku práce v zahraničí (ČR) movitá, a z toho dovozuje svou příslušnost k určité sociální skupině. Nejvyšší správní soud uvádí, že tuto námitku uplatnil stěžovatel až v žalobě, tj. nikoliv v řízení před žalovaným. Toto tvrzení však nemá ani oporu ve spise. Ze spisu i z rozhodnutí žalovaného naopak jednoznačně vyplývá, že stěžovatel měl problémy s policií pouze a jen v důsledku jeho vlastního jednání, resp.

podezření z jeho nezákonného jednání (přechovávání, konzumace a prodej drog), a to opakovaně. Tuto skutečnosti stěžovatel nikdy nepopřel a ani se jí nesnažil nijak vyvrátit. Matka stěžovatele o této skutečnosti věděla, dokonce ke sdělení policie, že její syn byl zadržen v souvislosti s touto činností, uvedla, ať si ho tam nechají i tři dny, aby si dobře rozmyslel, co udělal. S matkou stěžovatele policie komunikovala z důvodu, že byla zákonnou zástupkyní v té době nezletilého stěžovatele. S ohledem na výše citovanou judikaturu zdejšího soudu lze tedy uzavřít, že se nejednalo o azylově relevantní důvod. Pouhé obecné tvrzení o pronásledování není s to samo o sobě obstát (srov. k tomu rozsudek NSS ze dne 17. 8. 2005, čj. 4 Azs 409/2004-69).

[10] V případě námitky nesprávného postupu žalovaného při provádění pohovoru lze rovněž odkázat stěžovatele na judikaturu citovanou výše (bod [8] shora). Pokud stěžovatel na opakovaný dotaz žalovaného, zda uvedl vše, co by měl správní orgán vzít při posuzování jeho žádosti v potaz, uvedl, že ano, neměl žalovaný důvod pochybovat o komplexnosti informací, které mu stěžovatel poskytl. Stěžovatel nevyužil možnost vyjádřit se k podkladům pro rozhodnutí, ač tak učinit mohl. Žalovaný proto posoudil žádost stěžovatele na základě skutkového stavu vyplývajícího z tvrzení stěžovatele a materiálů založených ve spise. Pokud se stěžovatel zpětně snaží tento postup žalovaného zpochybnit tím, že s ním měl být veden doplňující pohovor, neboť jeho matka žalovaného upozornila na skutečnost, že neuvádí vše najednou, jde tato okolnost k tíži stěžovatele. Je v prvé řadě zájmem žadatele o mezinárodní ochranu (stěžovatele), aby napoprvé uvedl před orgány státu, v němž o mezinárodní ochranu žádá, všechny důvody, pro které svou zemi opustil. Doplňující pohovor žalovaný provede zpravidla v situaci, kdy z výpovědi žadatele a z dalších zjištěných skutečností daného případu vyplyne rozpor, jenž nelze bez dalšího odstranit posouzením jiných provedených důkazů. Je však nepřijatelné, aby žadatel předem počítal s tím, že s ním bude veden víc než jeden pohovor a „schovával“ si tak další podstatné okolnosti pro posouzení věci v záloze. Neměl-li žalovaný žádné pochybnosti o tvrzení stěžovatele, což je i případ v nyní posuzované věci, nebyl důvod k provádění dalšího pohovoru, zbytečně zvyšujícího celkové náklady řízení.

[11] Stěžovatel namítal, že žalovaný a následně i městský soud nesprávně posoudili možnosti udělení humanitárního azylu z důvodu zdravotního a osobního stavu stěžovatele. Zde je nutno uvést, že žalovaný netvrdil, že má pochybnosti o špatném zdravotním stavu stěžovatele. Z tohoto důvodu nebylo potřeba vyžadovat znalecký posudek. Zdravotní stav stěžovatele však žalovaný vyhodnotil tak, že neodůvodňuje udělení výjimečné formy mezinárodní ochrany v podobě humanitárního azylu. Své úvahy dostatečně a přezkoumatelným způsobem popsal a je z nich zřejmé, kterými úvahami se řídil a z jakých informací přitom vycházel. Institut humanitárního azylu je kombinací neurčitého právního pojmu „důvod zvláštního zřetele hodný“ a správního uvážení vyjádřeného slovy „lze udělit azyl“ (k tomu viz ustálenou judikaturu NSS, např. rozsudek ze dne 26. 8. 2004, čj. 5 Azs 170/2004-72). Z tohoto důvodu není na jeho udělení právní nárok. Správní rozhodnutí podléhá přezkumu soudu pouze v tom směru, zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického usuzování a zda premisy takového úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem. Za splnění těchto předpokladů není soud oprávněn z týchž skutečností dovozovat jiné nebo přímo opačné závěry (viz rozsudek NSS ze dne 22. 1. 2004, čj. 5 Azs 47/2003-48). Městský soud proto nebyl oprávněn hodnotit správnost úvahy žalovaného, ale pouze to, zda žalovaný

nevybočil z mezí správního uvážení a dospěl k závěru, že tomu tak nebylo. Zdejší soud se s tímto názorem městského soudu ztotožňuje.

[12] Není ani pravdivá námitka stěžovatele týkající se nesprávného posouzení možnosti udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu. Z výpovědí stěžovatele vyplývá, že se snaží vyhnout trestnímu stíhání a odpovědnosti za své jednání, z něhož byl obviněn. Z informací o zemi původu i ze samotných vyjádření zákonné zástupkyni stěžovatele však vyplývá, že za spáchání činu, pro který je obviněn, mu nehrozí trest smrti nebo mučení, ale jeden rok podmíněného trestu odnětí svobody. V daném případě je ze zjištěného skutkového stavu a z nashromážděného spisového materiálu zřejmé, že stěžovatel v řízení před žalovaným neuváděl žádný azylově relevantní důvod. Stěžovatelovo jednání je navíc považováno za trestné i v České republice (např. v trestním zákoníku uvedený trestný čin podle § 283 nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy a podle § 284 přechovávání omamné a psychotropní látky a jedu). Pokud sám stěžovatel nikdy ani jen netvrdil, že se uvedeného jednání nedopustil, neměl ani žalovaný důvod o tom pochybovat, příp. povinnost zjišťovat, zda ho ukrajinská policie stíhá nezákonně, či nikoliv. Námitka stěžovatele o absenci presumpce neviny v rozhodnutí žalovaného je za dané situace zcela nepochopitelná.

[13] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že napadené rozhodnutí žalovaného je dostatečně srozumitelným a přesvědčivým způsobem odůvodněno, pro stěžovatele z něj zcela jasně vyplývá, z jakých skutečností správní orgán a následně i soud vycházel a jakými právními úvahami se při rozhodování řídil. Stěžovatel byl v protokolu o pohovoru řádně seznámen s podklady pro rozhodnutí, přičemž mohl navrhnout doplnění důkazů, z nichž správní orgán vycházel, o doplnění nežádal, ani neuvedl žádné skutečnosti, které by mohly být důvodné pro odlišné posouzení situace, než učinil žalovaný.

[14] S ohledem na výše uvedené tak lze uzavřít, že ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje dostatečnou odpověď na námitky podávané v kasační stížnosti. Za těchto okolností zdejší soud konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Městský soud rozhodl plně v souladu s touto judikaturou. Nejvyšší správní soud proto shledal kasační stížnost nepřijatelnou a odmítl ji podle § 104a s. ř. s.

[15] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 3 ve s pojení s § 120 s. ř. s., podle nichž žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 17. října 2012

JUDr. Marie Žišková
předsedkyně senátu